

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Gfv.VII.30.004/2016/4.

A tanács tagjai: Pethőné dr. Kovács Ágnes a tanács elnöke
. Csőke Andrea előadó bíró
. Osztovits András bíró

A felperes:

A felperes jogi képviselője: Dr. Lombos János ügyvéd

Az alperes:

Az alperes jogi képviselője: Kálmán, Szilasi, Sárközi és Társai Ügyvédi Iroda, valamint a Dr. Barra Ügyvédi Iroda

A per tárgya: tartozás megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: a felperes

Az elsőfokú bíróság neve és az elsőfokú ítélet száma:
Fővárosi Törvényszék, 19.G.43.839/2013/15.

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős ítélet száma:
Fővárosi Ítéltábla, 11.Gf.40.235/2015/5.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 750.000 (hétszázötvenezer) Ft felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak - felhívásra - 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) Ft le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- 1 A felperes 2011. december 16-án csődeljárás iránti kérelmet nyújtott be az elsőfokú bírósághoz. Ennek alapján 2012. február 4-

től 90 napig, azaz 2012. május 7. napjának 0 órájáig fizetési haladék illetve meg. A sikertelen csődeljárásra tekintettel hivatalból megindult felszámolási eljárásban a felszámolás kezdő időpontja 2012. július 24.

- 2 A felek között a csődeljárást megelőzően bankhitelszerződés, bankszámla hitelszerződés, kölcsönszerződés és rulírozó hitelszerződés jött létre. Az alperes e szerződéseket a 2012. május 3-án kelt levelével azonnali hatállyal felmondta. A felmondást a következővel indokolta:

„Adóssal szemben - Adós cégjegyzékének tanúsága szerint - a Pest Megyei Bíróság 2012. február 4. napján kelt 9.Cspk.13-11-000015/10. számú végzése alapján csődeljárást folytat. A csődeljárás során a mai napig három alkalommal került egyezségi tárgyalás megtartásra, amely minden alkalommal sikertelenül, egyezség megkötése nélkül zárult. Mindezekre tekintettel az Adós felszámolásának elrendelésére bármikor sor kerülhet.

Emellett a korábban nyújtott információk szerint az Adós jelentős szállítói tartozással rendelkezik, amely rendezése jelenleg nem biztosított.

Erre tekintettel a Bank vizsgálata szerint az Adós gazdasági viszonyaiban, illetve jogi státuszában olyan jelentős visszaesés következett be, amely a Szerződésekből eredő fizetési kötelezettségei és garanciális helytállási kötelezettségei teljesítését veszélyezteti, így a Bank jogosult a Bankhitelszerződés VII.3.2. pontja alapján és az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 525. § szerint a Szerződéseket azonnali hatállyal felmondani, amely jogát a Bank ezúton gyakorolja.”

A felmondólevelet az alperes bank a felperes részére 2012. május 3-án faxon, és futár útján is megküldte, továbbá postára is adta, amelyet a postai szolgáltató a felperes részére 2012. május 7-én kézbesített.

- 3 A felperes ügyvezetője 2012. május 3-án kezdeményezte az alperesnél vezetett forint, USD, CHF és EUR számlákon levő összeg M. Banknál nyitott számlákra történő átutalását. A felperes vagyonfelügyelője elektronikus levélben, aláírás nélkül küldött hozzájárulást az átutaláshoz. Az alperes az átutalási kérelmet nem teljesítette.
- 4 Az alperes 2012. május 7-én a felperes euró-számláján rendelkezésre álló 465.971,27 euró összeget forintra váltotta, forint számlára utalta és a felmondott hitelszerződésekből eredő követelésébe beszámította.
- 5 Az alperes a csődmoratórium alatt különböző összegekkel - összesen 2.761.625 Ft összegben, kamat, továbbá hitel visszafizetés címén - a felperes számláját megterhelte, illetve a moratórium lejártá után bizonyos összegeket jóváírt a számlán.
- 6 A felszámolási eljárásban a felszámoló az alperes hitelezői igényét 278.426.895 Ft összegben vette nyilvántartásba. Ebből 19.152.284 Ft-ot a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 57. § (1) bekezdés g) pontjába sorolt, a többit a Cstv. 49/D. §-a szerint zálogjoggal

biztosított követelésként igazolta vissza. A felszámoló az eljárás során a zálogtárgyakat értékesítette. Elszámolása alapján az alperest 103.957.547 Ft-ot illette meg. 2013. július 25-én ezt az összeget azonban a felperes nevében eljáró felszámoló az adósnak az alperessel szemben támasztott követelésébe beszámította. A fennmaradó 174.469.348 Ft összegű igényből 19.152.284 Ft-ot a Cstv. 57. § (1) bekezdés g) pontjába, a többit az f) pontba sorolta. Az alperes ez ellen benyújtott kifogását a felszámolási eljárást lefolytató bíróság elkésettség miatt elutasította. 2014. január 29-én a felszámoló 37.192.181 Ft-ot is beszámított az alperes követelésébe, az emiatt benyújtott kifogás elbírálása folyamatban van.

Kereseti kérelem, érdemi ellenkérelem

- 7 A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 115.828 euró, továbbá 1.094.731 Ft és 2.761.625 Ft, valamint 75.768,19 euró, mint tőkésített kamat, a tőkeösszegek után késedelmi kamatok megfizetésére. Keresetét a Cstv. 8. § (5) bekezdésére, 11. § (1) bekezdésére, (2) bekezdés g) és h) pontjaira, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4. § (1) és (4) bekezdésére, 5. § (1)-(2) bekezdésére, 214. § (1) bekezdésére, 321. § (1) bekezdésére, 339. § (1) bekezdésére, 200. § (2) bekezdésére és 301/A. §-ára alapította. Állította, hogy az alperes a csődeljárás során a moratórium alatt jogellenesen mondta fel a felek közötti szerződéseket és jogellenesen számolt el törlesztéseket, ezért a felperesnek visszafizetési igénye keletkezett. A felperes másodlagosan a fenti összegeket a Cstv. rendelkezésébe ütköző jogellenes felmondással mint károkozó magatartással okozott káraként követelte. Harmadlagosan arra hivatkozott, hogy az alperes az együttműködési kötelezettségét, valamint a tisztességes és jóhiszemű joggyakorlás elvét megszegve, jogaival visszaélve jutott a keresetben megjelölt összegekhez.
- 8 Az alperes kérte a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását. Állította, hogy bár a 2012. május 3-án a csődeljárásra tekintettel fennállt fizetési haladék időtartama alatt kézbesített felmondása nem volt jogszerű, a 2012. május 7-én a felperes által kézhez vett felmondása jogszerűnek minősült. Vitatta a kártérítés jogalapját és a kereset összegszerűségét is.

Az első- és a másodfokú bíróság ítélete

- 9 Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 191.593,19 eurót és 1.824.354 Ft-ot, valamint ezek részletezett késedelmi kamatát, a keresetet ezt meghaladóan elutasította. Az 1.094.731 Ft elutasítására vonatkozó ítéleti rendelkezés fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett.
- 10 Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította.

- 11 Az ítélet indokolásában rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást lényegében helyesen állapította meg. A kamat címén követelt összegek vonatkozásában a másodfokú bíróság arra következtetett a rendelkezésre álló iratok alapján, hogy azok nem kerültek jóváírásra kamat megfizetéseként. Azokhoz az alperes nem jutott hozzá, bár a felperes kötelezettségei ezzel megnőttek. Az ítélet tábla rögzítette azt is, a terhelések jogalapja, esedékessége nem volt vitatott.
- Utalva a Cstv. 11. § (2) bekezdés f) és g) pontjára, valamint az (5) bekezdésére, kifejtette, a csődeljárás megindítása előtt létrejött számla-, hitel-, illetőleg kölcsönszerződéseken alapuló és időközben esedékessé vált kamatok bank általi terhelésként történő megjelenítése a számlán nem volt új kötelezettség-vállalás a felperes részéről, és nem is jelentett kifizetést az alperes javára. Ebből következően ezek a banki intézkedések nem igényeltek vagyonfelügyelői hozzájárulást, annak hiányában nem voltak jogszerűtlenek.
- 12 A másodfokú bíróság a felperes euró-követeléseit sem találta megalapozottnak. Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az alperes 2012. május 3-án kelt azonnali hatályú felmondása a felpereshez ugyanezen a napon megérkezett és hatályosult. Tévesnek ítélte azonban azt a következtetést, hogy a felmondás a Cstv. 11. § (2) bekezdés h) pontja alapján jogszabályba ütközött és ezért semmis. A másodfokú bíróság hangsúlyozta, a Cstv. 2011. december 16-án hatályos 11. § (2) bekezdés h) pontja szerint „az adóssal kötött szerződéstől nem lehet elállni, vagy azt nem lehet felmondani arra hivatkozással, hogy az adós a fizetési haladék időtartama alatt tartozását nem egyenlíti ki.” Az alperes felmondását azonban nem erre a körülményre alapították, nem a fizetési haladék időtartama alatt elmulasztott teljesítésekre tekintettel tett nyilatkozatnak, hanem a felperesi társaság vagyoni helyzetének megrendülése miatt közöltnek minősítette, úgy találta, az alperes felmondásában közölt tények és jogi hivatkozások nem tartoznak a Cstv. által tiltott körbe.
- 13 A másodfokú bíróság az alperes fellebbezésben írt, fentiekkel megegyező érvelését nem tekintette új ténynek, új bizonyítéknak. A Pp. 235. § (1) bekezdésében rögzített tiltó rendelkezést nem találta alkalmazhatónak. Utalt arra, e tényeket (a felmondás időpontját és tartalmát) maga az elsőfokú bíróság is megállapította, a felmondás mint okirati bizonyíték már az elsőfokú eljárás során csatolásra került.
- 14 A másodfokú bíróság kétségtelennek tartotta, hogy a Cstv. korábbi rendelkezései alapján a bankszámlát vezető pénzüintézetek előnyös helyzetbe kerülhettek. Lehetőségük nyílt ugyanis arra, hogy a moratórium befejezését követően - de még a felszámolás elrendelését megelőzően - az adós vagyonából részkielégítéshez jussanak, megelőzve a többi hitelezőt. Utalt arra, éppen a számlavezető bankok ezen helyzeti előnyének és a többi hitelező érdekének megóvása végett módosította utóbb a jogalkotó a Cstv. érintett

rendelkezéseit. Eredménytelen csődeljárás esetén ma már a felszámolás kezdő időpontjáig kitolódik a moratórium. A jogszabályi módosításnak azonban nincs visszaható hatálya. A jelen jogvita során a korábbi szabályok voltak irányadók.

- 15 A másodfokú bíróság az alperesi bank felmondását nem tekintette joggal való visszaélésnek az alkalmazandó jogszabályi rendelkezésekre, valamint arra tekintettel, hogy nem a csődeljárás elején, hanem annak végén, a harmadik, utolsó csődtárgyalás eredménytelenségét követően került arra sor.

Felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- 16 A felperes felülvizsgálati kérelmében kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és az alperes perköltség fizetésére kötelezését. Állította a Ptk. 207. § (1) bekezdésének, a Cstv. 11. § (2) bekezdés h) pontjának és a Pp. 235. § (1) bekezdésének a megsértését.

A Pp. 235. § (1) bekezdésének megsértése körében előadta, az alperes az elsőfokú eljárás során fel nem merült új indokra hivatkozva kérte a felperesi kereset elutasítását. A fellebbezésében előadottak szerint a felmondási okok nem tartoznak a Cstv. 11. § (2) bekezdés h) pontjában megfogalmazott, korlátozó, tiltó rendelkezések által felsoroltak körébe, ezért jogszerűen mondta fel a szerződéseket. A felperes szerint az alperesnek ezt a hivatkozását mint új tényállítást a másodfokú bíróság már nem vizsgálhatta volna. Állítása szerint a másodfokú bíróság jogszabályt sértett, amikor az alperes felmondó nyilatkozatát a Ptk. 207. § (1) bekezdés szerinti általános értelmezési szabálytól eltérően értelmezte, és minden egyéb bizonyítékot kirekesztve a mérlegelés köréből, kizárólagos jelentőséget tulajdonított a felmondó levél szó szerinti írásbeli tartalmának. A felperes vélekedése szerint az ítélőtábla ezzel egyidejűleg a Cstv. 11. § (2) bekezdés h) pontját - a jogalkotói szándék figyelmen kívül hagyásával - szűken és egyoldalúan az alperes javára értékelte.

A felperes sérelmezte azt is, az elsőfokú bíróság - miután helyt adott az elsődleges kereseti kérelemnek - nem vizsgálta a harmadlagosan előadott keresetet. Állította, a másodfokú bíróságnak azonban arról, eltérő álláspontja miatt döntenie kellett volna. Vizsgálnia kellett volna az alperes azon magatartását, hogy a felperes pénzüsszegek átutalásával kapcsolatos megbízását nem teljesítette és a nála maradt pénzüsszeget beszámította. A felperes előadta, az alperes az együttműködési kötelezettségét, a tisztességes és jóhiszemű joggyakorlás iránti kötelezettségét megszegte, jogaival visszaélt, amikor az átutalás teljesítéséhez általa nem megfelelőnek tartott vagyonfelügyelői nyilatkozat helyett megfelelő nyilatkozat benyújtására nem hívta fel a felperest. A felperes érvelése szerint az alperes indokolatlan, szándékosan késlekedő magatartásával, mulasztásával megsértette a Cstv. 8. § (5) bekezdésében az alperesre mint hitelintézetre

irányadó szabályokat, ezzel megteremtve magának a beszámítás lehetőségét. A felperes véleménye az volt, a másodfokú bíróságnak az alperes e magatartása tekintetében is döntenie kellett volna a kereseti kérelemről, s miután nem tette, megsértette a Pp. 253. § (3) bekezdését és a 213. § (1) bekezdését.

- 17 Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályában fenntartását és a felperes perköltségben való marasztalását. Hangsúlyozta, az érdemi védekezés indokolásában bekövetkező változás nem minősül új tény állításának. Az, hogy a felmondás mely időpontban hatályosult, már jogkérdés, és az alperes ezen jogkérdésben képviselt álláspontját módosította a fellebbezésében és jelölte meg érdemi védekezése új indokát.

A Kúria döntése és jogi indokai

- 18 A Kúria a jogerős ítéletet kizárólag a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján. Megállapította, hogy a támadott határozat az alábbiakra tekintettel nem jogszabálysértő.

- 19 A Pp. 235. § (1) bekezdésének állított megsértése vonatkozásában a Kúria álláspontja az alábbi: az alperes fellebbezésében nem történt új tény állítása. Az alperes 2012. május 3-án kelt, azonnali hatályú felmondást tartalmazó írásbeli nyilatkozata a keresetlevél mellékletét képezte. Annak szövege az elsőfokú eljárásban már ismert volt.

Nem vitásan, az elsőfokú eljárás során a felmondó nyilatkozat tartalmát - a Cstv. 11. § (2) bekezdés h) pontjával egybevetve, a jogszabályt is tévesen értelmezve - a peres felek és az elsőfokú bíróság azonosan értékelte. A fellebbezésében azonban az alperes a fenti jogszabály helyes tartalmából kiindulva, érdemi védekezését megváltoztatva, a már ismert felmondó nyilatkozat szövegének helytálló értelmezésére hivatkozott. A Kúria álláspontja szerint a Pp. 235. § (1) bekezdésében szereplő „új tény állításának vagy új bizonyíték előadásának” tilalma azonban nem vonatkozik egy már ismert tény, illetve rendelkezésre álló bizonyíték eltérő jogi minősítésére. Nincs elzárva attól az alperes, hogy az ellenkérelmében foglaltakat mással indokolja, a már ismert tények, bizonyítékok, valamely jogi aktus - a jelen perben egy szerződést felmondó nyilatkozat - tekintetében a korábban állított jogi hatás kiváltására való alkalmasságra nézve eltérő érveket hozzon fel, a kézbesítés időpontjából eredő hatályosság helyett, az adott nyilatkozat szövege és annak a jogszabállyal való egybevetésével állítsa a kereset alaptalanságát.

- 20 A Kúria egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy a perbeli felmondás érvényességével kapcsolatos jogkérdés eldöntésére nem hatott ki az alperes elsőfokú eljárás során előadott téves védekezése, saját felmondó nyilatkozatának téves jogi minősítése. A felmondó nyilatkozat tartalmát ugyanis, éppen a felperes által hivatkozott Ptk. 207. § (1) bekezdése alapján csak akként lehetett értelmezni, hogy arra - amint az a szövegből kitűnik - a peres

felek között létrejött Bankhitelszerződés VII.3.2. pontja, illetve a Ptk. 525. § alapján, a felperes gazdasági helyzetének ellehetetlenülése, a felszámolással fenyegető helyzet bekövetkezése miatt került sor. Az alperes az említettek miatt nem látott reményt a csődeljárás sikeres befejezésére, a felszámolás elkerülésére.

- 21 A Kúria úgy ítélte, a felperes tévesen érvelt azzal, hogy a felmondás a csődeljárás céljával nem volt összeegyeztethető, nem minősíthető érvényesnek. A Cstv. csődeljárásra vonatkozó szabályai egyensúlyt kívántak teremteni az adós és a hitelezők érdekei között. Egyértelműen meghatározták, milyen okra hivatkozással nem lehet a fizetési haladék időtartama alatt az adóssal kötött szerződést felmondani. Teljes körű felmondási tilalmat ebben az időszakban nem írtak elő. Nem tévedett ezért a másodfokú bíróság, amikor az alperes felmondó nyilatkozatát érvényesnek és hatályosnak találta.
- 22 A Kúria egyetértett abban is a másodfokú bírósággal, hogy a csődeljárás végén, az eredménytelen csődegyezségi tárgyalások után bejelentett felmondás a jóhiszemű joggyakorlással ellentétesnek, joggal való visszaélésnek sem minősíthető.
- 23 Helytállóan hivatkozott arra is a másodfokú bíróság, hogy az eljárásra irányadó csődeljárási szabályok szerint a fizetési haladék időtartamának lejártával megszűnt az adós vagyonának hitelezőkkel szembeni védelme a felszámolás kezdő időpontjáig. Az említett időközben azok a hitelezők, akik előnyös helyzetben voltak, jogaikat érvényesíthették az adós vagyonával szemben.
- 24 A Kúria megállapította, hogy a Cstv. 11. § (2) bekezdés g) pontjában előírt vagyonfelügyelői ellenjegyzés hiányában a felperes alaptalanul hivatkozott arra is, hogy a bankszámláiról való átutalást az alperes neki felróhatóan nem teljesítette, mert nem hívta fel őt hiánypótlásra, ezzel is biztosítva maga számára a javára fennálló tartozások kielégítését. Az iratok között fellelhető, 2012. április 10-i, 25-i és 26-i keltezésű, vagyonfelügyelői ellenjegyzéssel ellátott más megbízásokból kitűnően e szabályt ismerte a felperes. Megalapozottan ezért az együttműködési kötelezettség hiányára, a joggal való visszaélésre az alperessel szemben nem hivatkozhat. Az alperes kártérítési felelősségét megalapozó együttes feltételek közül a jogellenes magatartás nem igazolt, további feltételek megvalósulásának vizsgálata emiatt szükségtelen volt.
- 25 A fentiekből kitűnően a látszólagos keresethalmazatot a másodfokú bíróság elbírált. Olyan kereseti kérelem, amelyről az ítéletábra nem döntött, nem volt. A Kúria emiatt a felülvizsgálati kérelemben megjelölt Pp. 213. § (1) bekezdés megsértésének megállapítására sem látott okot.
- 26 A kifejtett indokokra tekintettel a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- 27 A felperes az eredménytelen felülvizsgálati kérelme miatt köteles

az alperes jogi képviseleti munkadíjból álló költségét megtéríteni a Pp. 270. § (1) bekezdése, illetve a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján. Ennek mértékét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5), (6) bekezdése, valamint a 4/A. § (1) bekezdése értelmében általános forgalmi adóval növelten határozta meg. A felperes az illetékefeljegyzési joga folytán le nem rótt eljárási illetéket a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban tárgyú 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. § (1) bekezdése szerint köteles megfizetni.

28 A Kúria tárgyaláson hozta meg határozatát.

Budapest, 2016. szeptember 13.

Dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes s.k. a tanács elnöke, Dr. Csőke Andrea s.k. előadó bíró, Dr. Osztovits András s.k. bíró

A kiadmány hitelélül: